

Mintegy negyed évszázad elteltével mérték fel ismét a hazai lakosság egészséggel összefüggő életminőségét

A képzetebbek, a gazdaságilag aktívak, illetve az egy háztartásban többen együtt élők jobb egészséggel összefüggő életminőségre számíthatnak, mint az alacsonyabb iskolai végzettségűek, vagy az egyedül élők. Többek között ez derült ki abból a kutatásból, amelyet a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Technológiaértékelő és Elemzési Központja készített csaknem 12 ezer résztvevő kérdőíves felmérésével. Hazánkban hasonló kutatás utoljára 2000-ben mérte fel a lakosság egészséggel összefüggő életminőségét, így a vizsgálat abból a szempontból is egyedülálló, hogy az eredmények két évtized távlatából összevethetők, elsősorban a középkorúaknál jelentős javulást mutatva. Eredményeiket a neves Quality of Life Research című lapban [publikálták az egyetem kutatói](#).

„Minél magasabb az iskolázottság és minél alacsonyabb az életkor, annál magasabbnak értékelték szubjektív egészséggel összefüggő életminőségüket a megkérdezettek. Ugyancsak pozitív irányban befolyásolta az életminőséget az aktív munkaerőpiaci vagy hallgatói státusz, és az is, ha a háztartásban többen – maximum hatan – élnek együtt” – ismerteti dr. Inotai András, a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Technológiaértékelő és Elemzési Központ egyetemi docense, a kutatás vezetője a kérdőíves életminőség-vizsgálat néhány megállapítását.

A szakember hozzáteszi: a lakosság várható élettartamának elmúlt évtizedekben való mérsékelt növekedése széles körben ismert. Ugyanakkor arról, hogy ezt az időt milyen egészséggel összefüggő életminőségben töltjük, lényegesen kevesebb szó esik, ezért tartották érdekesnek ezt a kutatási területet.

A központ három fős kutatócsoportja – dr. Inotai András kutatásvezető mellett dr. Vokó Zoltán központigazgató és Nagy Dávid biostatistikus részvételével – egy nemzetközileg is jól ismert kérdőívet (EQ-5D) használt az elemzés során, amely öt témakörben méri fel az egyén szubjektív önértékelésén alapuló egészséggel összefüggő életminőségét.

Ezek a területek a mozgékonyosság, az önellátás, a szokásos tevékenységek, a fájdalom/rossz közérzet és a szorongás/lehangoltság. Ezek pontozásához három értékelési szint tartozik: nincs probléma, némi probléma jelentkezik, illetve képtelen az adott tevékenység elvégzésére.

A kérdőív öt dimenzióján belül így összesen 243 egészségi állapot különböztethető meg, ezek mindegyikéhez hozzárendelhető egy, az egészséggel összefüggő életminőséget kifejező számérték, ezt nevezik EQ-5D indexnek. A kérdőívre kapott válaszok számszerűsítése országonként és kultúránként eltér, hiszen például merőben más egy európai hozzáállása a fájdalomhoz vagy a szorongáshoz, mint egy távol-keletié. Mivel a kérdőív kiértékelése [hazai algoritmus](#) alapján történt, így az eredmények valóban a hazai állapotokat tükrözik – teszi hozzá az egyetemi docens.

„Azért erre a kérdőívre esett a választásunk, mert amellett, hogy a világ talán legelterjedtebb általános életminőség mércéje, egyetemünkön is számos klinikai vizsgálat készült ezzel az elmúlt húsz évben. Ugyancsak ezt alkalmazták a 2000-es lakossági

egészségfelméréskor ([OLEF 2000](#)), ami lehetővé teszi az eredmények összehasonlítását. Akkor 5503 fő részvételével készült a felmérés, 2022-ben pedig 11910-en töltötték ki a kérdőívet, és új elemként a felnőttek mellett a 12-18 év közötti korosztályt is bevontuk a vizsgálatba. Az eredményeket a teljes magyar népességre súlyozva adtuk meg” – magyarázza a kutatásvezető, a Quality of Life Research című lapban [megjelent publikáció](#) első szerzője.

Dr. Vokó Zoltán egyetemi tanár, társszerző, az Egészségügyi Technológiaértékelő és Elemzési Központ igazgatója az előző és a mostani felmérésben is részt vett. A kutatás eredményeként a lakosság egészséggel összefüggő életminőségéről elmondható, hogy a fiatalabb generációt leginkább érintő terület az öt dimenzióból a szorongás/lehangoltság volt, míg az idősebb kor felé haladva a fájdalom/rossz közérzet, illetve a szokásos tevékenységek korlátozottsága volt a leggyakrabban jelezett probléma.

„A kapott számértékekből látszik, hogy a 12 és 44 év közöttiek csaknem száz százalékosra értékelték egészséggel összefüggő életminőségüket, ezt követően a mutató tíz éves korcsoportonként csökken. A férfiak 55 év felett valamivel magasabbnak ítélték életminőségüket, mint az azonos korú nők” – emelte ki dr. Inotai András.

Ugyan az eredményeket magyarázó okokat jelen kutatás nem vizsgálta, de az a tény, hogy az idősök több betegségben szenvedhetnek, ami jelentős hatással van az életminőségre. A magasabb iskolázottság összefüggésbe hozható az egészségesebb életmóddal, a prevenció és mentálhigiénés programokban való nagyobb részvétellel és az egészség megbecsülésével. Míg az, hogy valaki dolgozik vagy tanul, több fizikai aktivitással és nagyobb szociális élettel járhat, a kapcsolati háló pedig erősebb lehet azokban a háztartásokban, ahol két vagy több ember él együtt, ami ugyancsak magasabb pontszámot eredményezett. Az inaktív és az egyedül élők körében nagyobb a depresszió kialakulásának kockázata.

A kutatás abból a szempontból is úttörőnek számít, hogy a szakértő szerint tízezer fölötti résztvevővel ilyen ismételt életminőség-vizsgálat még nem készült.

Így az adatokat 22 év távlatából összehasonlítva az is elmondható, hogy jelentősen javultak, vagyis több mint harminc százalékkal csökkentek a középkorúaknál, főként a nőknél a szorongás/lehangoltság, illetve a fájdalom/rossz közérzet dimenziókban mért mutatók. A 2000-es értékekkel összevetve az életminőség-javulás az EQ-5D index értéke alapján meghaladja a tíz százalékot ezekben a korcsoportokban, ami jelentős és az egyén számára is érezhető különbség. Emellett érzékelhetően csökkent a férfiak és nők közötti életminőség-különbség is.

A vizsgálat egy tágabb kutatás része, amelynek célja egyetemi együttműködésben a post-COVID szindrómás betegek életminőségének felmérése. Jelen vizsgálat az összevetéshez biztosított lakossági referencia-életminőség értékeket. A kutatás a 2020-1.1.6-JÖVŐ-2021-00013 elnevezésű program pályázati támogatásával valósult meg, az adatfelvételt a KSH végezte.

Sajtókapcsolat:

- +36 20 670 1574
- hirek@semmelweis.hu

Eredeti tartalom: Semmelweis Egyetem

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/14647/mintegy-negyed-evszazad-elteltevel-mertek-fel-ismet-a-hazai-lakossag-eg-eszseggel-osszefuggo-eletminoseget/>